

FILOLOGIA POLSKA II STOPIEŃ

WYKŁAD MONOGRAFICZNY

(II ROK, 2 SEMESTR, 30 g. w.)

dr hab. Paweł Tomczok, prof. UŚ, *Kompetencja literacka*

Wykład poświęcony zostanie omówieniu kategorii kompetencji literackiej – w nowoczesnej edukacji literackiej na pierwszy plan wysunęła się zdolność interpretacji, rozumienia trudnych tekstów literackich, stłumiona zaś została umiejętność tworzenia tekstów literackich. W czasie wykładu chciałbym zastanowić się nad przyczynami tego stanu rzeczy, a także omówić kilka możliwości powrotu kompetencji literackiej w nowych mediach, przestrzeniach i relacjach społecznych.

prof. dr hab. Krzysztof Klośński, *Perspektywy humanistyki i uniwersytetu*

Od połowy lat 90. w Stanach Zjednoczonych toczy się niesłychanie żywa dyskusja na temat kryzysu studiów anglistycznych, czy szerzej humanistycznych. W piśmie, które wydaje amerykańskie Association of Department of English, jako „ADE Bulletin”, wypowiadający się, dobrze nam znani, autorzy mówią w tonie katastroficznym. Joseph Hillis Miller: „Coś katastroficznego dzieje się na uniwersytecie, coś drastycznego dzieje się z Uniwersytetem. Uniwersytet traci swoją ideę, misję przewodnią podtrzymującą go od wczesnego wieku XIX”, czyli w Ameryce – od początku dziejów. „Idea”, która stanowiła dla tradycyjnego Uniwersytetu „pojęcie kontrolujące” (supervising concept), ustąpiła na rzecz „treningu technicznego” na usługach międzynarodowych korporacji. Pełniąc funkcję Prezydenta ADE Linda Ray Pratt przypomina książki Roberta Scholesa (The Rise and Fall of English, 1998) i Davida Damroscha (We Scholars, 1995), streszczając je w jednym zdaniu: „straciliśmy ufność, że studiowanie literatury znaczy cokolwiek”. Scholes przypomina w swojej katastroficznie zatytułowanej książce, że były czasy, kiedy studiowanie literatury opierało się na przekonaniu, że jest ona „tekstem quasi-sakralnym, który mógł być eksponowany przez licencjonowanego nauczyciela-kaznodzieję (teacher-preacher), odsłaniającego wejście do królestwa światła”. Dzisiaj, kiedy literatura uległa upolitycznieniu, obracając się w kulturową produkcję, „musieliśmy zarzucić ową wysoką ścieżkę do królestwa światła” – gorzko konkluduje Linda Ray Pratt.

Losy nauk humanistycznych stanowią przedmiot niezwykle pracowitego namysłu w ostatnich dwudziestu latach. Poświęcono im dziesiątki książek, pisanych nierzadko przez bardzo wybitnych przedstawicieli życia intelektualnego w angielskim kręgu językowym. Powszechna znajomość języka angielskiego oraz pojawianie się książek poświęconych losom humanistyki, dawniej, dziś i jutro, w znanych, prestiżowych wydawnictwach, spowodowały, że dyskusję obserwuje wielu badaczy, głównie ze środowiska, ale też i spoza niego. Dowodzą tego recenzje, fora internetowe, podejmowanie dialogu z poprzednikami w kolejnych publikacjach. Autorzy diagnoz mniej czy bardziej katastroficznym wskazują na dwie wzajem sprzeczne dyrektywy działania. Obie są obronne, choć na dwa skrajnie różne sposoby. Jedną nazwijmy heroiczną, drugą pragmatyczną. Łączy je obie uznanie nieodwracalności zmian w obrębie

uniwersytetu w okresie globalizacji i urynkowania. Cały problem polega na tym, czy zamieniony w przedsiębiorstwo uniwersytet zachowuje swoją tożsamość? Celem wykładu jest omówienie toczących się dyskusji, zwłaszcza w kontekście idących radykalnych zmian w nauce polskiej, jakie proponuje „Konstytucja dla nauki”.